

Boken er nyttig og av interesse for fagpersoner og foreldre opptatt av helseforebyggende og lokalt folkehelsearbeid blant ungdom. Temaene som belyses er blant annet kosthold, ungdoms tannhelseatferd, tobakk- og rusmiddelforebyggende arbeid, spiseforstyrrelser, ulykker og skader, depressive og subjektive helseplager, skolehelsetjenesten, lesbisk og homofil ungdom, minoritetsungdommers tilpasning og mentale helse, mobbing, seksualatferd og lokalt folkehelsearbeid rettet mot ungdom – HEMIL-modellen. Det foretas en bred gjennomgang av spesielle forhold og utfordringer knyttet til de ulike temaene. Hvert kapittel omhandler ett tema og teksten referer til litteratur som oppgis etter hvert kapittel. Dette gjør at man på en enkel måte kan få god og rask innsikt i de temaer og relevant litteratur en er interessert i.

Tannhelse har fått et eget kapittel. «Ungdoms tannhelseatferd – et sosialpsykologisk perspektiv på forebyggende tannhelsearbeid.» Kapitlet er skrevet av professor Anne Nordrehaug Åstrøm ved Det medisinsk-odontologiske fakultet i Bergen. Forfatteren presenterer sentrale teorier fra sosialpsykologisk forskning for å demonstrere hvordan disse kan komme til nytte i det forebyggende tannhelsearbeid blant ungdom. Det fokuseres på karies, erosjoner, gingivitt og periodontitt. Dette er livsstilssykdommer som er av en slik art at de kan forbygges ved å endre personlig atferd. Det fokuseres på hvilke budskap som bør vektlegges for å nå frem til målgruppen.

For tannhelsepersonell som er interessert i helsefremmende arbeid og livsstil blant ungdom er dette en nyttig bok. Den er tverrfaglig, gir god kunnskap og belyser mange sentrale tema vi kan dra nytte av i hverdagen. Alt fra forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt, helsepersonellovgivningen når det gjelder taushetsplikt, utvikling av trivsels- og helsefremmende miljø i skolen, økningen av subjektive helseplager blant ungdom og det rettes et fokus på åpenhet rundt psykisk helse hos ungdom. Boken er viktig i det tverrfaglige arbeidet rundt barn og ungdom, litteraturhenvisningene er tallrike og en kan lett tilegne seg kunnskap fra andre fagmiljøer.

Personer som er opptatt av nevnte tematikk blir engasjert og en ser viktigheten av å tilegne seg bred kunnskap om helsefremmende arbeidet blant ungdom.

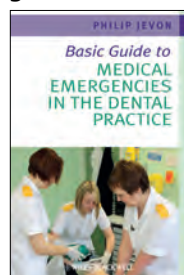
Anne Rønneberg

Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS: 2009.
Sideantall: 385. ISBN 978-82-05-32552-4

Kort og godt om akutt situasjoner i tannlegepraksis

Philip Jevon:

Basic Guide to Medical Emergencies in the Dental Practice

Mye er skrevet om akutt situasjoner på tannlegekontoret, og lærebøker i oral kirurgi har gjerne et kapittel eller to som omhandler dette. Vanlige problem er imidlertid ofte at forfatteren(e) enten har liten kjennskap til forholdene på et tannlegekontor (ofte skrevet av leger eller sykepleiere med akuttmedisin som spesialfelt), og/eller man klarer ikke begrense innholdet og ramser opp alle mulige eventualiteter, noe som gjør det vanskelig for leseren å skille det vesentlige fra det mindre vesentlige. Tannleger har begrenset utdanning og heldigvis oftest begrenset erfaring i å håndtere akutte medisinske situasjoner. Når en situasjon plutselig oppstår, er det lite hensiktsmessig å slå opp i tykke lærebøker. Klinikeren må derfor holde seg oppdatert og beherske noen enkle behandlingsregimer for ulike tilstander. Kravet til enkelhet er vesentlig, for dette er prosedyrer som må kunne (utenat) når situasjonen oppstår, noe som er meget vanskelig å etterkomme med det, igjen heldigvis, beskjedne erfaringsgrunnlaget vår profesjon kan tilegne seg. De fleste av oss, som befolkningen for øvrig, er rimelig godt drillet i basal hjerte-lunge-redning, men hva gjør vi ved andre akutte tilstander, som et alvorlig astmaanfall eller akutte allergiske reaksjoner? Dersom pasienten plutselig av andre årsaker får pustebesvær i tann-

legestolen? Denne lille boken tar for seg typiske akuttsituasjoner på en kortfattet og enkel måte, og er slik jeg ser det meget vel egnet for tannlegepraksis og tannhelsepersonell.

Forfatteren er britisk sykepleier med akutt- og intensivbehandling som spesialfelt. Han har skrevet flere lærebøker om beslektede tema. Boken er pent og informativt illustrert og det er referanselister til hvert kapittel. Målgruppen er tannleger. Det er 13 korte kapitler som systematisk tar for seg vurdering av akuttpasienten, nødvendig utstyr på kontoret og et utvalg av tilstander som krever akuttbehandling. Bruk av automatisk hjertestarter er også omtalt. Et kapittel omhandler juridiske forhold. Boken er skrevet for et britisk publikum, og enkelte mer administrative poeng er derfor ikke aktuelt for oss, men utvalget av medisinske tilstander og håndteringen av disse er relevant og «to-the-point» beskrevet. Man kan nesten si at bokens største styrke er det den har utelatt: Ingen overavansert behandling eller kuriøse tilstander er nevnt. Alle situasjoner må man regne med å kunne støte på, og med noen få unntak er kun prosedyrer det er realistisk at en tannlege vil kunne håndtere effektivt i vanlig kontorpraksis beskrevet. Boken tar i svært liten grad opp hvordan man kan forebygge uønskede hendelser, den kommer først til sin rett idet akuttsituasjonen er et faktum. Den er litt for omfattende til at den kan brukes som oppslagsbok idet en akutt hendelse oppstår, men kollegaer som på forhånd har satt seg inn i innholdet burde stå godt rustet idet pasienten synker sammen i stolen. Ideelt sett bør man repetere litt fysiologi før man leser den, deretter sørge for å ikke glemme for mye av innholdet i årene som går mellom akuttsituasjonene.

Sigbjørn Løes

Oxford: Wiley-Blackwell; 2010. 216 sider, paperback. ISBN: 978-1-4051-9784-7.